

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

หลักประชาธิปไตยกับการบริหารจัดการของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

จัดทำโดย พลตำรวจตรี ศิลปคมณ์ เอี่ยมวงศ์

รหัส ๖๕๐๐๓๔

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม

หลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑๐

วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สารบัญ

บทนำ	๑
ความเป็นมาของหลักประชาธิปไตย	๒
องค์ประกอบสำคัญของหลักประชาธิปไตย	๔
รูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย	๘
โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	๙
ภารกิจสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย	๑๒
บทสรุป	๑๘
บรรณานุกรม	

หลักประชาธิปไตยกับการบริหารจัดการของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

พล.ต.ต.ศิลปคมณ์ เอี่ยมวงศ์

บทนำ

ประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึงการปกครองโดยประชาชน (Rule by people) อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน (Popular sovereignty) ซึ่งประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์นจากประเทศสหรัฐอเมริกาได้กล่าวสุนทรพจน์ (The Gettysburg Address) ในวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๐๖ เกี่ยวกับรัฐบาลในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยว่าเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน (Government of the people, by the people, for the people) ดังนั้น ประชาธิปไตยจึงเป็นรูปแบบการปกครองหนึ่งซึ่งประชาชนเจ้าของประเทศเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจอสูงสุดของรัฐมีสิทธิเสรีภาพในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดในสังคมที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและกำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวม เช่น การเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ การเสนอร่างกฎหมายและการชุมนุมเรียกร้องตามที่กฎหมายกำหนด รัฐบาลจึงเป็นเสมือนเครื่องมือในการช่วยให้ประชาชนถึงปลายทางของสังคมการเมืองคือความผาสุกของประชาชน

ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๗๕ ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย และก็ได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาสาระ และองค์ประกอบต่างๆ จนถึงปัจจุบัน การปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐย่อมต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองนั้น เป็นหน่วยงานรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่หลากหลายมิติ ทั้งในด้านความมั่นคง ความพัฒนาก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ทั้งหมดต้องเป็นการปฏิบัติโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจรัฐกระทำตามอำเภอใจ อันจะกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งกฎหมายโดยแท้ในระดับพระราชบัญญัตินั้น เป็นกฎหมายที่ได้รับการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นผู้ที่ได้รับมอบอำนาจมาจากประชาชนตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งในเอกสารฉบับนี้จะยกตัวอย่างการปฏิบัติหน้าที่ด้านอนุญาตการขออยู่ต่อในราชอาณาจักร ซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมาเป็นกรณีศึกษา

ความเป็นมาของหลักประชาธิปไตย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๓ ให้ความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” ว่าเป็น “แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนส่วนใหญ่”

ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ตลอดจนเป็นหลักในการดำเนินชีวิตของคนในการอยู่ร่วมกันโดยสันติ ภายใต้ความเชื่อที่ว่า คนเราเกิดมาเท่าเทียมกันคือ ได้รับการคุ้มครองจากรัฐตามกฎหมาย และโอกาสที่จะได้รับการบริการต่างๆ ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ประชาธิปไตย คือ การที่รัฐบาลเป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน หรือประชาธิปไตยคือสังคมที่ประชาชนมีเสรีภาพ สมภาพ และภราดรภาพ

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองโดยประชาชนซึ่งถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ในประเทศต่างๆ ทั่วทุกมุมโลกเป็นระบอบการปกครองที่มีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน และได้พัฒนามาจนถึงปัจจุบัน ในด้านหลักประชาธิปไตยเป็นหลักการที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองโดยการดำเนินการต่างๆ ที่ต้องการการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจของประชาชนตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นการปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นการปกครองระบอบเดียวที่ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย^๑ ประกอบด้วย

(๑) ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยรัฐบาลได้อำนาจมาจากประชาชนหรือโดยความยินยอมของประชาชน

(๒) การเลือกผู้แทนในสังคมสมัยใหม่ที่เป็นประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนต้องเป็นการเลือกที่บริสุทธิ์ ยุติธรรมโดยประชาชนสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างอิสระ

(๓) ให้ความสำคัญแก่แนวคิดที่แตกต่าง ร่วมกันแก้ไขปัญหาและตัดสินใจทางการเมืองร่วมกัน

(๔) เชื่อในความเป็นอิสระและเสรีภาพของมนุษย์ การแสดงความคิดเห็น การออกเสียงการเลือกตั้ง เป็นต้น

^๑ อมร รักชาติ และคณะ, ๒๕๓๙, ประชาธิปไตย : อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า ๓๓.

- (๕) ไม่เลือกปฏิบัติ บังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียม
- (๖) มีการตรวจสอบการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน
- (๗) ตัดสินใจหรือปฏิบัติตามเสียงข้างมาก
- (๘) ประชาชนมีความเสมอภาคโดยเฉพาะด้านกฎหมาย และมีโอกาสเท่าเทียมกันในด้านต่างๆ
- (๙) ประชาธิปไตยอยู่บนพื้นฐานและหลักการของเสรีนิยม
- (๑๐) ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยที่รัฐบาลเป็นผู้ให้หลักประกันและคุ้มครองการใช้สิทธิเสรีภาพ
- (๑๑) รัฐบาลให้หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรมไม่ใช้อำนาจตามอำเภอใจ
- (๑๒) ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศผ่านกลไกต่าง ๆ หรือ ใช้สิทธิที่จะแสดงบทบาทต่าง ๆ ได้โดยตรง
- (๑๓) รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประชาชนที่จะแสดงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ต่อรัฐบาลรวมถึงมีสิทธิเปลี่ยนแปลงรัฐบาลตามวิธีการที่กำหนดได้

จะเห็นได้ว่าลักษณะดังกล่าวจะเป็นลักษณะสำคัญที่ประชาชนในสังคมประชาธิปไตยพึงได้รับ และเป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมจำเป็นต้องรับรู้และทำความเข้าใจเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและอยู่ ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

การยึดมั่นในหลักการ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามแนวทางประชาธิปไตยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นบทบาทหนึ่งที่เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและสังคม โดยที่การ แสดงความเป็นอิสระโดยอำนาจจะก่อให้เกิดมุมมองที่แตกต่างกันออกไป ประการหนึ่งคือ เป้าหมาย และผลประโยชน์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่บ่งชี้ถึงความต้องการ และเป็นไปตามแนวคิดของกลุ่มผลประโยชน์ ด้วยเหตุนี้ ในการผลักดันให้เป้าหมายบรรลุผลสำเร็จย่อมส่งผลกระทบต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทั้งเชิงบวก และเชิงลบ ส่วนหนึ่งคือการแบ่งแยกทางสังคมย่อยที่แสดงออกถึงเป้าหมายและผลประโยชน์ที่ต่างกัน

ปัจจัยด้านการเพิ่มขึ้นของประชากร ก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ เพิ่มมากขึ้น มีการแบ่งแยกแนวทางทางความคิดหรือทัศนคติที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังรวมถึง สังคมไทยมีความหลากหลายของกลุ่มชน มีการกระจายอำนาจภายในรัฐให้กับผู้นำกลุ่มในสังกัดกรม กองต่างๆ แม้จะ

เปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบประชาธิปไตยใน ค.ศ. ๑๙๓๒ แต่ความสัมพันธ์ ระหว่างรัฐและสังคมไทยก็ยัง อยู่ในลักษณะของรัฐเข้มแข็งแต่สังคมอ่อนแอ กล่าวได้ว่าการอยู่ร่วมกันภายใต้ความคิดที่แตกต่างกันอย่าง หลากหลายอาจก่อให้เกิดปัญหาความแตกแยกทางความคิดที่ส่งผล ถึงการกระทำต่างๆ ในเชิงลบได้โดยง่าย^๒

องค์ประกอบสำคัญของหลักประชาธิปไตย

๑. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty)

ประชาธิปไตยนั้นถือว่าเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ หรืออำนาจอธิปไตยนั้น เป็นของ ประชาชนทุกคนร่วมกันและประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจเป็นผู้ร่วมกันใช้อำนาจนี้ไม่ว่าจะ โดยตรง หรือโดยอ้อม เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเอง^๓

การปกครองที่สามารถทำให้ทุกคนในสังคมสามารถแสดงออกถึงความต้องการของตนได้ อีก ทั้ง ต้องจัดการให้มีการปกครองเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกคนในสังคมด้วยเช่นกัน หรือ กล่าวได้ว่า เป็น ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดหลายประการในสังคม ปัจจุบัน เช่น จำนวนประชากรที่มีมากจนทำให้ไม่สามารถใช้รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ทางตรงได้ ปัจจุบันจึงใช้ การปกครองระบอบประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect Democracy) ผ่านการ เลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในการ ปกครองแทน เช่น การเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน รูปแบบอื่นๆ^๔

๒. หลักเสรีภาพ (Liberty)

หลักการว่าด้วยสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของประชาธิปไตย คือ สิทธิ (right) เสรีภาพ (liberty) และอิสรภาพ (freedom) สิทธิหมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้

^๒ อติพันธ์ พรหมพันธุ์ใจ, ๒๕๕๘, ความปรองดองในสังคมพหุลักษณะของไทย, การจัดการบ้านเมืองที่ดี/นโยบาย (Good Governance / Policy), ๕(๒), หน้า ๒๐.

^๓ สำนักเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ, ๒๕๕๔, จุลสารเรื่อง“พัฒนาการเมืองไทย..พัฒนาประชาธิปไตย”หน้า ๑๒-๑๕.

^๔ ดร.ธัญชัช วิภัติภูมิประเทศ, ๒๕๕๖, รายงานผลการวิจัยเรื่องความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า ๖ - ๑๐.

เสรีภาพ หมายถึง โอกาสที่จะเลือกทำหรือไม่ทำระหว่างทางเลือกหลายทางตามปรารถนา ของตนโดยปราศจาก ข้อบังคับหรือข้อจำกัด จะจำกัดได้ก็แต่โดยกฎหมายเท่านั้น ส่วนอิสรภาพ หมายถึง การทำหรืองดเว้นที่จะทำสิ่งใด ๆ ก็ได้ที่ไม่ละเมิดผู้อื่น^๔

เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ความสามารถของคนที่จะทำหรืองดเว้น กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ได้ภายในขอบเขตข้อกำหนดของกฎหมาย เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย จึง ไม่ใช่การทำอะไรก็ได้ ตามใจตนเองเนื่องจากการทำตามใจตนเองโดยไม่คำนึงถึงจิตใจคนอื่น ๆ นั้น เป็นลักษณะของเผด็จการ

ระบอบประชาธิปไตยได้กำหนดเสรีภาพขั้นพื้นฐานไว้โดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เสียหาย หรือละเมิดบุคคลอื่น ดังนี้

๑) เสรีภาพในการคิดและการแสดงออก (Freedom of Thought and Expression) ทั้งที่จะต้องควบคู่ไปกับการยอมรับฟังความคิดและการแสดงออกของบุคคล อื่น แม้ว่าความคิดและการแสดงออก นั้นจะแตกต่างไปจากสิ่งที่ตนเองยึดถือ

๒) เสรีภาพในการเลือกตั้ง (Freedom of Voting) คือ การที่บุคคลสามารถไปใช้ สิทธิ ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนได้อย่างเสรี โดยมีได้ถูกอำนาจอื่นบังคับ และ บุคคลย่อมมีเสรีภาพที่จะ ลงสมัครรับเลือกตั้งโดยไม่ถูกอำนาจอื่นลิดรอนเช่นกัน

๓) เสรีภาพจากการถูกรัฐหรือบุคคลอื่นกระทำต่อตนโดยปราศจากสิทธิอำนาจที่ ถูกต้อง ตามกฎหมาย (Freedom from Arbitrary by the State or Other People) จะ เป็นหลักประกันว่าประชาชน ทุกคนจะได้รับการปฏิบัติต่อตนภายในขอบเขตอำนาจตามที่ กฎหมายอนุญาตเท่านั้น

๔) เสรีภาพในการนับถือศาสนา (Freedom of Religion) บุคคลมีเสรีภาพอย่าง เต็มที่ ในการนับถือศาสนาตราบเท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เสียหาย หรือละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น

๕) เสรีภาพในการย้ายที่อยู่ (Freedom of Movement) โดยอยู่บนพื้นฐานของการ ไม่ ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เสียหาย และละเมิดสิทธิของผู้อื่น

^๔ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๔, เรื่องเดิม, หน้า ๑๑.

๖) เสรีภาพในการชุมนุมอย่างสงบโดยปราศจากอาวุธและเสรีภาพในการรวมตัวกัน เป็นสมาคม (Freedom of and Association) เพราะการชุมนุมหรือการรวมตัวกันเพื่อแสดง บทบาทอันเป็นจุดยืนของตนเองนั้นถือเป็นช่องทางหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๗) เสรีภาพในเรื่องส่วนตัวอื่น ๆ (Personal Freedom) เป็นหลักประกันในการตัดสินใจของบุคคลในเรื่องส่วนตัวว่าจะสามารถกระทำได้อย่างเสรี

๓. หลักความเสมอภาค (Equality)

ความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย หมายความว่า การที่ราษฎรทุกคนในประเทศ มี ความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกัน พื้นฐานในเรื่องสำคัญ ๆ ที่เป็นไปได้ในฐานะที่เป็นมนุษย์ปุถุชน อันจะทำให้ทุกคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม^๖ โดยหลักความ เสมอภาคสามารถแบ่งออกได้เป็น ๕ ด้าน หลัก ๆ ดังนี้

๑) ความเสมอภาคทางการเมือง (Political Equality) คือ ทุกคนมีสิทธิในทาง การเมืองเท่าเทียมกัน ทั้งในส่วนของผู้ลงคะแนนเสียงและผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๒) ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ (Economic Equality) คือ การมีหลักประกัน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ในระดับที่อย่างน้อยต้องสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ในฐานะเป็น สมาชิกคนหนึ่งของสังคม และเปิดโอกาสให้กับบุคคลทุกคนที่มีความสามารถในการสร้าง ความมั่นคงให้กับตนเอง ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ มิได้หมายถึง การที่คนทุกคนจะต้องมี รายได้เท่าเทียมกันแต่หมายถึง สภาพความใกล้เคียงกันในฐานะทางเศรษฐกิจ โดยจะต้อง^๗

๒.๑) มีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม เพื่อมิให้เกิดช่องว่างระหว่างชนชั้น มากนัก เช่น การเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า เป็นต้น

^๖ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๔, เรื่องเดิม, หน้า ๑๒.

^๗ http://article-spadm.com/blog-post_๑๘.html คลังบทความ สภานักพัฒนาเพื่อประชาธิปไตย : อุดมการณ์ประชาธิปไตยจะเน้นในเรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคควบคู่กันไป,เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๒.๒) บุคคลควรมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจพอสมควร คือ มีรายได้เพียงพอในการดำรงชีพ เช่น การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ การให้สิทธิคนยากจนรับการรักษาพยาบาลฟรีและสวัสดิการต่างๆ เป็นต้น

๓) ความเสมอภาคทางสังคม (Social Equality) คือ ทุกคนในสังคมที่ไม่ว่าจะมีฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างไรก็ตาม ก็สามารถใช้ชีวิตในสังคม ได้โดยปราศจากการแบ่งชนชั้นวรรณะ การดูหมิ่นเหยียดหยาม และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ บนพื้นฐานการให้ความเคารพซึ่งกันและกัน

๔) ความเสมอภาคทางกฎหมาย (Equality of the Law) หมายถึง กฎหมายที่ตราออกมาจะต้องมีผลบังคับใช้กับประชาชนทุกคนอย่างเสมอกัน ไม่มีข้อยกเว้นที่เอื้อประโยชน์ ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือมีผลบังคับใช้กับบุคคลเฉพาะบางกลุ่มบางพวกในสังคม ดังนั้น การสร้างความเสมอภาคทางกฎหมาย จึงเป็นการคุ้มครองบุคคลจากกฎหมายและ กระบวนการยุติธรรม ทำให้บุคคลสามารถป้องกันสิทธิและผลประโยชน์อันชอบธรรมของตน ได้อย่างเสมอภาค

๕) ความเสมอภาคในโอกาส (Equality of Opportunity) คือ การให้โอกาสทุกคน ในการใช้ความสามารถที่ตนมีอยู่ไปในทางที่สุจริตได้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อพัฒนา ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้อย่างเสมอภาค โดยไม่ก่อบริการ เดือดร้อนและละเมิดสิทธิของผู้อื่น

๔. หลักการปกครองโดยเสียงข้างมากที่เคารพเสียงข้างน้อย (The Majority Rule with Respect to Minority Rights)

ในกรณีที่ต้องมีการตัดสินใจเพื่อเลือกกระทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่งบนสถานการณ์ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายทางออกที่ดีที่สุดคือการเลือกปฏิบัติตามมติเอกฉันท์ (Unanimity) แต่หากไม่ สามารถหาข้อสรุปที่เป็นเอกฉันท์ได้ ในระบอบประชาธิปไตยจะต้องยึดหลักการตัดสินใจความขัดแย้งด้วยวิธีการลงคะแนนเสียง และเลือกที่จะปฏิบัติตามมติของเสียงข้างมาก (Majority Decision - Making) โดยให้ความเคารพต่อสิทธิของเสียงข้างน้อย (Fundamental Rights of Minority) เพราะ การยอมปฏิบัติตามมติเสียงข้างมากโดยละเลยสิทธิขั้นพื้นฐานของเสียงข้างน้อย จะทำให้การปกครอง กลายเป็นเผด็จการของเสียงข้างมาก ซึ่งผิดไปจากหลักการของประชาธิปไตย

การปกครองโดยเสียงข้างมากที่เคารพเสียงข้างน้อยจึงมีลักษณะของการยอมปฏิบัติตาม ข้อสรุปที่เกิดจากเสียงข้างมาก แม้บุคคลนั้นจะไม่เห็นพ้องกับมติที่เกิดขึ้น ในขณะที่กลุ่มของเสียงข้าง มากจะต้องไม่กระทำการอันใดที่เป็นการลิดรอนหรือทำลายกลุ่มของผู้ที่มีแนวคิดแตกต่างไปจากตน

ทั้งนี้ มิได้หมายความว่า แนวทางตามมติของเสียงข้างมากจะต้องเป็นสิ่งที่ถูกต้อง หรือ แนวทางตามเสียงข้างน้อยยี่สิบเอ็ดจะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะมติของคนในสังคมกับความถูกต้องของ แนวทางเป็นสองสิ่งที่เป็นอิสระต่อกันจนไม่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลระหว่างกันได้ แต่เพราะในสภาวะของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้น ไม่มีทางเลือกใดที่เหมาะสมที่สุดเท่ากับการเลือกที่จะ ดำเนินการไปตามมติของเสียงข้างมาก เพราะน่าเชื่อถือได้ว่าการตัดสินใจโดยหมู่ใหญ่มักจะมีการใช้ วิจารณญาณที่รอบคอบมากกว่าการตัดสินใจจากคนส่วนน้อยและผลของการตัดสินใจจากคนหมู่มากก็ น่าจะเป็นการตัดสินใจที่มีความผิดพลาดน้อยกว่าการตัดสินใจจากคนหมู่น้อย เนื่องจากได้ผ่าน กระบวนการโต้เถียงและใช้เหตุผลจากคนจำนวนที่มากกว่า

ดังนั้น การที่ระบอบประชาธิปไตยเลือกใช้หลักการปฏิบัติตามเสียงข้างมากจึงเป็นเพียงการปฏิบัติไปพลางก่อนจนกว่าจะมีทางเลือกอื่นที่ดีกว่ามากกว่าที่จะบอกว่าแนวทางที่ได้รับการยอมรับจากคนส่วนมากเป็นแนวทางที่ถูกต้อง

๕. หลักนิติธรรม (Rule of Law)

การยึดถือกฎหมายเป็นเกณฑ์ในการดำเนินกิจกรรมถือว่าเป็นนโยบายและความต้องการของประชาชน เพราะกฎหมายที่ใช้บังคับได้ถูกกำหนดขึ้นโดยผู้แทนของประชาชน จึงถือได้ว่า กฎหมาย มาจากประชาชนนั่นเอง นอกจากนี้ ยังถือว่ากฎหมายเป็นหลักประกันที่สำคัญเพราะกฎหมายมีการ บัญญัติอย่างชัดเจน เปิดเผยและใช้กระบวนการพิสูจน์ที่มีเหตุผลที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ จึงสามารถนำไปใช้เพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรม และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล

รูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

“ประชาธิปไตย” มาจากคำว่า “ประชา” และ “อธิปไตย” เมื่อรวมกันแล้ว หมายถึง อาณาจ ของประชาชน นั่นคือประชาชนเป็นอาณาจของคนหมู่มาก ดังคำกล่าวของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา อับราฮัม ลินคอล์น ที่ว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยแบ่งประเภทของระบอบประชาธิปไตยตามลักษณะของการใช้อำนาจอธิปไตยได้ ๒ ประเภท ได้แก่

๑) ระบอบประชาธิปไตยโดยตรง (direct democracy) ซึ่งการปกครองอยู่ในอาณาจของพลเมืองส่วนใหญ่โดยแท้จริง หลักการบริหาร และสถาบันการเมืองขึ้นอยู่กับการแสดงออกของพลเมือง

เกี่ยวกับความรู้สึก และความต้องการของตนเอง พลเมืองทุกคนมีความเสมอภาคมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจของสภาประชาชน รวมทั้งมีอำนาจในการควบคุมสภาบริหารผ่านสภาประชาชน

๒) ประชาธิปไตยโดยตัวแทน (representative democracy) ซึ่งเป็นระบอบประชาธิปไตย ในปัจจุบัน หมายถึง ระบอบการปกครองที่ประชาชนมิได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครอง ด้วยตัวเองโดยตรง แต่ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งตัวแทนให้ทำหน้าที่ตัดสินใจการปกครองแทนตน ซึ่งอริสโตเติล กล่าวว่า เป็น ระบอบการปกครองโดยคนส่วนน้อยภายใต้การควบคุมของคนส่วนใหญ่ ซึ่งสาระสำคัญของ การนี้ มิใช่การปกครองส่วนน้อย แต่อยู่ที่การควบคุมของคนส่วนใหญ่ ซึ่งคนส่วนใหญ่จะต้องสามารถผลักดันความต้องการ ของตนผ่านกระบวนการทางการเมือง ประชาชนจะมีอำนาจในการควบคุมผู้นำของตนโดยผ่านการเลือกตั้ง (elections) และหากผู้ปกครองไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชน ประชาชนก็มีสิทธิที่จะถอดถอนผู้ปกครองได้

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.๒๔๗๐ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าให้ตราพระราชบัญญัติตรวจคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๔๗๐ พร้อมทั้งจัดตั้งหน่วยงานที่ชื่อ “กรมตรวจคนเข้าเมือง” ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ กองตรวจคนเข้าเมืองได้มีการปรับโครงสร้างตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมตำรวจกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.๒๕๓๖ และพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกองบัญชาการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้^๘

(ก) เป็นฝ่ายอำนวยการด้านยุทธศาสตร์ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติในการวางแผนควบคุม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และเสนอแนะการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและหน่วยงานในสังกัด

(ข) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

^๘ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒, ข้อ ๒ (๑๖), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖ ตอนที่ ๖๕ ก (๖ กันยายน ๒๕๖๒)

และกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่วราขอาณาจักร

(ค) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง มีภารกิจในการตรวจบุคคลและยานพาหนะที่เดินทางเข้ามาในและออกไปนอกราชอาณาจักร เปรียบเสมือนประตูของประเทศ รวมทั้งให้บริการคนต่างด้าวขณะพำนักอยู่ และเป็นแนวหน้าในการรักษาความมั่นคงของประเทศ ประเทศไทยมีพรมแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ๔ ประเทศ โดยติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา ๗๔๘ กิโลเมตร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ๑,๘๑๐ กิโลเมตร และสหพันธรัฐมาเลเซีย ๕๔๗ กิโลเมตร สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีหน่วยงานตั้งอยู่ ๗๗ จังหวัดทั่วประเทศ มีช่องทางอนุญาตทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศที่บุคคลใช้สัญจรข้ามแดน ๑๑๘ ช่องทางอนุญาต ดังนั้น สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจึงเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจสำคัญยิ่ง ทั้งงานการให้บริการในการเดินทางข้ามแดนและการรักษาความมั่นคงของประเทศ ในการสกัดกั้นบุคคลต้องห้ามหรือไม่พึงประสงค์ มิให้เดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรได้ รวมทั้งป้องกันภัยคุกคามต่อความมั่นคงในรูปแบบต่างๆ^{๙๙}

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จึงเป็นหน่วยงานหลักที่บังคับใช้กฎหมายตาม พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ อันเป็นกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงในการควบคุมกำกับดูแลตั้งแต่คนต่างด้าวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร อยู่ในราชอาณาจักร จนกระทั่งเดินทางกลับออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒^{๑๐} ได้บัญญัติความหมายที่เกี่ยวข้องไว้ในมาตราต่างๆ ดังนี้

มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า คนต่างด้าวซึ่งจะเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวได้ จะต้องเข้ามาเพื่อการดังต่อไปนี้

- (๑) การปฏิบัติหน้าที่ทางทูตหรือกงสุล
- (๒) การปฏิบัติหน้าที่ทางราชการ
- (๓) การท่องเที่ยว

^{๙๙} สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, “ภารกิจ สดม.,” สืบค้นเมื่อ ๑๖ มิถุนายน, ๒๕๖๕, https://www.immigration.go.th/?page_id=๑๔๒๖

^{๑๐} พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖ ตอนที่ ๒๘ (๑ มีนาคม ๒๕๒๒), ฉบับพิเศษ หน้า ๔๕

(๔) การเล่นกีฬา

(๕) ธุรกิจ

(๖) การลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง

(๗) การลงทุนหรือการอื่นที่เกี่ยวกับการลงทุนภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

(๘) การเดินทางผ่านราชอาณาจักร

(๙) การเป็นผู้ควบคุมพาหนะหรือคนประจำพาหนะที่เข้ามายังท่า สถานีหรือท้องที่ในราชอาณาจักร

(๑๐) การศึกษาหรือดูงาน

(๑๑) การปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน

(๑๒) การเผยแพร่ศาสนาที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง

(๑๓) การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ หรือฝึกสอนในสถาบันการค้นคว้าหรือสถาบันการศึกษาในราชอาณาจักร

(๑๔) การปฏิบัติงานด้านช่างฝีมือหรือผู้เชี่ยวชาญ

(๑๕) การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๔ อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใดๆ ก็ได้ระยะเวลาที่จะอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้กำหนดดังนี้

(๑) ไม่เกินสามสิบวัน สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๔) (๘) และ (๙)

(๒) ไม่เกินเก้าสิบวัน สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๓)

(๓) ไม่เกินหนึ่งปี สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๕) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕)

(๔) ไม่เกินสองปี สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๖)

(๕) ตามกำหนดระยะเวลาตามความจำเป็น สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๑) และ (๒)

(๖) ตามกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาเห็นสมควรสำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๗)

ในกรณีที่คนต่างด้าวมีเหตุจำเป็นจะต้องอยู่ในราชอาณาจักรเกินระยะเวลาที่กำหนดใน (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาอนุญาตให้อยู่ต่อไปได้ครั้งละไม่เกินหนึ่งปี และเมื่อได้อนุญาตแล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในเจ็ดวันนับแต่วันอนุญาต

การขออนุญาตเพื่ออยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต่อไปแต่ละครั้งให้คนต่างด้าวยื่นคำขอตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงในระหว่างรอฟังคำสั่งให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรไปพลางก่อนได้

ภารกิจสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย

ในการปฏิบัติภารกิจของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองนั้น คือการควบคุมการเดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักร ซึ่งหากมีคุณสมบัติอื่นไม่ต้องตามที่กำหนดไว้อาจส่งผลกระทบต่อหลักเสรีภาพของบุคคลผู้ต้องการเดินทางข้ามแดนได้ ดังนั้น เพื่อเป็นหลักประกันเสรีภาพในการเดินทางของบุคคล หน่วยงานอันใช้อำนาจรัฐเช่นสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ย่อมต้องอยู่ภายใต้กฎหมายตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม อันเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามหลักประชาธิปไตย

เสรีภาพ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หมายถึง ความสามารถที่จะกระทำการใดๆ ได้ตามที่ตนปรารถนาโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง เช่น เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการนับถือศาสนา ความมีสิทธิที่จะกระทำการที่ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ณัฐกร วิทิตานนท์ให้ความหมายของ เสรีภาพ (Liberty) ในที่นี้หมายถึง ความเป็นอิสระ ที่จะกระทำการ หรืองดเว้นการกระทำใดๆ^{๑๑}

รองศาสตราจารย์มานิต จุ่มปา ให้ความหมายของคำว่า เสรีภาพ (Liberty) หมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น มีสิทธิที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เช่น เสรีภาพในการเดินทาง เป็นต้น สิ่งใดรัฐธรรมนูญกำหนดเสรีภาพ หมายความว่า ประชาชนมีเสรีภาพ เช่นนั้น โดยรัฐมีหน้าที่ทั่วไปที่จะงดเว้นไม่ขัดขวางการใช้เสรีภาพนั้นของประชาชน แต่รัฐไม่มีหน้าที่ โดยเฉพาะเจาะจงที่จะต้องจัดหาสิ่งที่เป็นเสรีภาพ จึงต่างจากสิทธิที่สิ่งใดเป็นสิทธิ ถือว่าเป็นหน้าที่ของ รัฐโดยเฉพาะเจาะจงในการทำให้ประชาชนได้รับสิทธินั้น

ศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ ให้ความหมายของ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญ หมายถึง สภาพการณ์ที่บุคคลมีอิสระในการที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตน เสรีภาพจึงหมายถึง อำนาจในการกำหนดตนเองโดยอิสระของบุคคลที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใดอันเป็นอำนาจที่มีเหนือตนเอง ความแตกต่างระหว่าง “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” จึงอยู่ที่ว่า “สิทธิ” เป็นอำนาจที่บุคคลมีเพื่อเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการหรือละเว้นกระทำการอันใดอันหนึ่ง

แต่ในขณะที่ “เสรีภาพ” นั้นเป็นอำนาจที่บุคคลนั้นมีอยู่เหนือตนเองในการตัดสินใจจะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำจาก บุคคลอื่น เสรีภาพจึงไม่ก่อให้เกิดหน้าที่ต่อบุคคลอื่นแต่อย่างใด^{๑๒}

สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ การรับรองสิทธิเสรีภาพไว้อย่างกว้าง มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็น การเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคล ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำกรานั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเท่าที่การใช้ สิทธิหรือเสรีภาพเช่นนั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น การกล่าวอ้างสิทธิและเสรีภาพ มาตรา ๒๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติหรือให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติแม้ยังไม่มีการตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชน ย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้น

^{๑๑} ญัตติกอร์ วิทิตานนท์, หลักรัฐธรรมนูญเบื้องต้น, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓. หน้า ๔๙-๕๑

^{๑๒} บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๘. หน้า ๕๓

ได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยก บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิด อาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ได้ให้อำนาจในการพิจารณาคนเข้าเมืองแก่คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง ดังนี้

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองคณะหนึ่งประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศอธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมแรงงาน อธิบดีกรมอัยการ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ และผู้บังคับการกองตรวจคนเข้าเมือง เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง
- (๒) พิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง
- (๓) อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของคนต่างด้าวซึ่งขอเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร เงื่อนไขเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติและเงื่อนไขอื่นตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์การขอมิถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๔๑ วรรคสี่
- (๖) อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง และกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการแสดงฐานะการเงินของคนต่างด้าวดังกล่าวตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง
- (๗) อนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และอนุญาตและกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้ยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปพลางก่อนตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(๘) สั่งระงับการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม

(๙) อนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรต่อไป
ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง

(๑๐) พิจารณาการเพิกถอนการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๕๓

(๑๑) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่รัฐมนตรีในการวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติ
หน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านหรือพนักงานอื่น เพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ หรือในการออก
กฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๒) พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับคนเข้าเมืองตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี
มอบหมาย

มาตรา ๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการและ
เลขานุการเสนอเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการต่อประธานกรรมการหรือในกรณีที่ประธานกรรมการ
ไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้เสนอความเห็นต่อกรรมการซึ่งที่ประชุมมอบหมายโดยมิชักช้า และให้ประธาน
กรรมการหรือกรรมการดังกล่าวเป็นผู้เรียกประชุมตามความรีบด่วนของเรื่อง ตามหลักเกณฑ์ที่ที่ประชุมกำหนด

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่
ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ
ทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการ
ลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ดังจะสามารถเห็นได้ว่า ในการพิจารณาคนเข้าเมือง อันเป็นการใช้อำนาจรัฐในการจำกัดสิทธิ
เสรีภาพของบุคคล ตาม มาตรา ๘ วรรคท้ายนั้น กำหนดให้ใช้เสียงข้างมากของคณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง
ซึ่งเป็นการร่วมพิจารณา และคณะกรรมการต่างใช้ลู่พินิจในการร่วมออกเสียงวินิจฉัย อันเป็นหลักการใช้เสียงข้าง
มากตามหลักประชาธิปไตย

ตามแนวความคิดของรูสโซ รัฐมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยยึดหลักเจตนารมณ์ที่มีเหตุผล คือ General Will ซึ่งเป็นพลังผลักดันให้รัฐปฏิบัติการทั้งปวงเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนทั่วไป รูสโซนั้นเน้นถึงคุณลักษณะแห่งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายมากกว่าจำนวนประชาชน ข้อตกลงใด ๆ ที่แม้ว่าประชาชนเห็นพ้องต้องกัน เรียกว่า The will of all แต่ถ้าข้อตกลงดังกล่าวไม่มีคุณลักษณะที่ดำเนินไปเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนในรัฐก็ไม่ถือว่าเป็น General Will เพราะสัญญาประชาคมตามความคิดของรูสโซ คือ เอกชนทุกคนยอมยกสิทธิตามธรรมชาติให้แก่ อธิปไตย (Sovereign) ได้แก่ General Will ฉะนั้นจึงเท่ากับว่าเอกชนมอบสิทธิให้แก่ชุมชนเป็นส่วนรวม ดังนั้น การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนซึ่งเป็นสิทธิที่มีอยู่เดิมตามแนวคิดของสำนักกฎหมายธรรมชาติ จำเป็นต้องเกิดจากความยินยอมของประชาชนในสัญญาประชาคม หรือกล่าวคือกฎหมายที่ได้รับการกลั่นกรองจากตัวแทนของประชาชนสภาผู้แทนราษฎร ประกาศ ระเบียบ คำสั่งต่างๆ ที่ออกมาจึงจ้องอาศัยอำนาจของกฎหมายโดยแท้เช่นนั้น ตัวอย่างเช่นคำสั่งดังต่อไปนี้

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๓๒๗/๒๕๕๗^{๑๓} ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตกรณีคนต่างด้าวขออนุญาตอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว รองรับและครอบคลุมเหตุผลพื้นฐานในการพำนักหรืออยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว ไม่ว่าจะเป็นการทำงานในทุกสาขาอาชีพ ผู้ติดตามซึ่งเป็นบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลในอุปการะ ตลอดจนนักเรียน นักศึกษา ผู้ป่วย หรือแม้กระทั่งผู้สูงอายุที่เกษียณแล้วก็ตาม โดยการอนุญาตให้คนต่างด้าวอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวนี้ มีทั้งสิ้น ๓๒ เหตุผลหรือเหตุแห่งความจำเป็นคือ (๑) กรณีมีเหตุจำเป็นทางธุรกิจ เช่น ต้องอยู่ปฏิบัติงานในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน เป็นต้น (๒) กรณีมีเหตุจำเป็นจะต้องอยู่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้อง (๓) กรณีมีเหตุจำเป็นจะต้องอยู่ปฏิบัติงานในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ (๔) กรณีเพื่อการท่องเที่ยว (๕) กรณีเพื่อการลงทุน (๖) กรณีเป็นครู หรืออาจารย์ หรือผู้สอน หรือผู้เชี่ยวชาญ หรือบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ (๗) กรณีเป็นครู หรืออาจารย์ หรือผู้สอน หรือผู้เชี่ยวชาญ หรือบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของเอกชน (๘) กรณีเพื่อศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ (๙) กรณีเพื่อศึกษาในสถานศึกษาของเอกชน (๑๐) กรณีเพื่อฝึกสอน หรือคนคว่ำวิจัยในสถาบันการศึกษาในราชอาณาจักรหรือในสถาบันวิจัย (๑๑) กรณีเป็นครอบครัว (เฉพาะบิดา มารดา คู่สมรส(ชาย-หญิง) บุตร บุตรบุญธรรม หรือบุตรของคู่สมรส) ของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อศึกษาตามข้อ (๘)

^{๑๓} สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, “คำสั่งที่ ๒๘๐/๒๕๕๒ เรื่อง มอบหมายและกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาตามมาตรา ๓๔(๗) แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง,” ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๒

และ (๙) (๑๒) กรณีปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน (๑๓) กรณีศึกษาพระพุทธศาสนา หรือปฏิบัติศาสนกิจ (๑๔) กรณีเผยแพร่ศาสนา (๑๕) กรณีเป็นช่างฝีมือ หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์การพยาบาล หรือสาขาวิชาชีพต่างๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับคนไทย (๑๖) กรณีเพื่อติดตั้งซ่อมแซมเครื่องจักร อากาศยาน หรือเรือเดินทะเล (๑๗) กรณีเป็นนักแสดง นักร้อง นักดนตรี ประจำโรงแรม หรือประจำบริษัทที่ประกอบธุรกิจบันเทิงในประเทศไทย (๑๘) กรณีเป็นครอบครัว (เฉพาะบิดา มารดา คู่สมรส(ชาย-หญิง) บุตร บุตรบุญธรรม หรือบุตรของคู่สมรส) ของผู้มีสัญชาติไทย (๑๙) กรณีเป็นครอบครัว (เฉพาะบิดา มารดา คู่สมรส(ชาย-หญิง) บุตร บุตรบุญธรรม หรือบุตรของคู่สมรส) ของผู้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร (๒๐) กรณีเป็นครอบครัวคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามข้อ (๑)-(๗) (๑๐) (๑๒)-(๑๗) (๒๑)-(๒๒) (๒๖) (๒๙) หรือมาตรา ๓๔ (๑) (๒) และ (๗) รวมทั้ง ครอบครัวคนต่างด้าวที่ได้รับการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว โดยมีอักษรรหัส “A” ต่อท้ายรหัสกำกับตามวัตถุประสงค์ที่เดินทางเข้ามา(เฉพาะบิดา มารดา คู่สมรส(ชาย-หญิง) บุตร บุตรบุญธรรม หรือบุตรของคู่สมรส) ยกเว้นการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว Non-Immigrant รหัส LA (๒๑) กรณีมีเหตุจำเป็นจะต้องอยู่ปฏิบัติงานในองค์การกุศลสาธารณะ องค์การเอกชนต่างประเทศ มูลนิธิ สมาคม หอการค้าต่างประเทศ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย หรือสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (๒๒) กรณีใช้ชีวิตในบ้านปลาย (๒๓) กรณีกลับภูมิลำเนาเดิมของผู้เคยมีสัญชาติไทย หรือของผู้ที่มีบิดาหรือมารดาเป็นบุคคลสัญชาติไทยหรือเคยมีสัญชาติไทย (๒๔) กรณีเพื่อเยี่ยมคู่สมรส(ชาย-หญิง) หรือเยี่ยมบุตรซึ่งมีสัญชาติไทย (๒๕) กรณีเพื่อรับการรักษาพยาบาล หรือการพักผ่อน หรือเพื่อดูแลผู้ป่วย(๒๖) กรณีเพื่อการดำเนินคดีหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาอันเกี่ยวกับคดี (๒๗) กรณีปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจให้แก่ส่วนราชการ หรือสถานทูต หรือสถานกงสุล หรือองค์การระหว่างประเทศ (๒๘) กรณีมีเหตุจำเป็นโดยมีสถานทูตให้การรับรองและร้องขอ (๒๙) กรณีเพื่อพิสูจน์สัญชาติ (๓๐) กรณีเป็นนักแสดง นักร้อง นักดนตรี ผู้ควบคุมการแสดง ตลอดจนผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการแสดงเพื่อการบันเทิง หรือมหรสพ โดยมาเปิดการแสดงเป็นครั้งคราว (๓๑) กรณีเป็นผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะที่เข้ามายังท่าสถานี หรือท้องที่ในราชอาณาจักรและยังไม่สามารถเดินทางออกนอกราชอาณาจักรได้ (๓๒) กรณีเป็นนักกีฬาอาชีพ หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านกีฬาอาชีพ คนต่างด้าวจะได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นเวลา ๓๐ วัน ๖๐ วัน ๙๐ วัน หรือ ๑ ปี แล้วแต่กรณี และคนต่างด้าวที่อยู่ในราชอาณาจักรเกินกว่า ๙๐ วัน ยังมีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งที่พักอาศัยให้เจ้าหน้าที่ทราบตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๓๗ (๕) ถ้าอยู่ในราชอาณาจักรเกินเก้าสิบวัน คนต่างด้าวผู้นั้นต้องมีหนังสือแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองตรวจคนเข้าเมืองทราบถึงที่พักอาศัยของตนโดยมิชักช้าเมื่อครบระยะเก้าสิบวัน และต่อไปให้กระทำเช่นเดียวกันทุกระยะเก้าสิบวัน ถ้าท้องที่ใดมีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่ จะแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองแห่งนั้นก็

คำสั่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่ ๔๔/๒๕๕๓^{๑๔} ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๓ เรื่อง มอบหมายและกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับสิทธิตามนัยมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว กรณีคนต่างด้าวมิเหตุแห่งความจำเป็นจะต้องเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นช่างฝีมือและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับสิทธิตามมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และคู่สมรสและบุตรที่อยู่ในอุปการะ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองอนุญาตตามระยะเวลาที่คณะกรรมการปิโตรเลียมมีคำสั่งเห็นสมควร รวมทั้งกรณีคนต่างด้าวมิเหตุแห่งความจำเป็นจะต้องเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นช่างฝีมือ ผู้ชำนาญการ ซึ่งได้รับสิทธิตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ และคู่สมรสและบุคคลซึ่งอยู่ในอุปการะ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองอนุญาตตามระยะเวลาที่คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยพิจารณาเห็นสมควรและบริษัทที่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ยังได้รับสิทธิประโยชน์ให้นำเข้าวัสดุอุปกรณ์สิ่งจำเป็นในกิจการปิโตรเลียม โดยได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการปิโตรเลียมและกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน ส่วนบริษัทที่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ จะได้รับสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวกับภาษี (Tax Privileges) ผู้ประกอบการสามารถขอรับสิทธิประโยชน์ของการนิคมฯ ที่เกี่ยวกับภาษีที่เกี่ยวข้องกับภาษีได้ทั้งเฉพาะผู้ประกอบการที่ตั้งโรงงานในพื้นที่ I-EA-T Free Zone ด้วยเช่นกัน

บทสรุป

หลักที่สำคัญของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีแนวคิดที่ว่าอำนาจอธิปไตยนั้นมาจากประชาชนของประเทศ นั่นคือหลักการที่รัฐยินยอมที่จะอยู่ภายใต้กฎหมาย การกระทำใดๆ ในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยอำนาจรัฐ หากไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ ก็มิสามารถกระทำได้ ให้การใช้อำนาจของรัฐนั้นถูกจำกัดโดยกฎหมายที่ได้ร่างจากเจตนารมณ์ของประชาชนตามหลักสัญญาประชาคม โดยองค์กรที่เป็นตัวแทนของประชาชน อันได้แก่

^{๑๔} สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, “คำสั่งที่ ๔๔/๒๕๕๓ เรื่อง มอบหมายและกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับสิทธิตามนัยมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว,” ๑๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๓

สภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นหน่วยงานภายใต้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ และ พ.ร.บ.คนเข้าเมือง ซึ่งเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ ได้รับการยอมรับว่าเป็นกฎหมายโดยแท้ มาจากผู้แทนของประชาชน การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจตรวจคนเข้าเมือง จึงเป็นการปฏิบัติตามหลักนิติรัฐ ในการใช้อำนาจหน้าที่ในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยในรายงานฉบับนี้ได้มุ่งเน้นถึงการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการเดินทางหรือเลือกถิ่นที่อยู่เป็นสำคัญ ในการพิจารณาอนุญาตกรณีคนต่างด้าวขออนุญาตอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวนั้น อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.ตรวจคนเข้าเมือง ในการพิจารณา กำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ และในการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับสิทธิตามนัย มาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว นั้น เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาร่วมกับกฎหมายอื่น เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ โดยมีกระบวนการที่กำหนดไว้ชัดเจนตามกฎหมาย มิได้เป็นการพิจารณาตามอำเภอใจของผู้มีอำนาจ ดังเจตนารมณ์ของระบอบประชาธิปไตยตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

บรรณานุกรม

- ^๑ อมร รักษาสัตย์ และคณะ, ๒๕๓๙, ประชาธิปไตย : อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า ๓๓.
- ^๒ อตินันท์ พรหมพันธ์ใจ, ๒๕๕๘, ความปรองดองในสังคมพหุวัฒนธรรมของไทย, การจัดการบ้านเมืองที่ดี/นโยบาย (Good Governance / Policy), ๕(๒), หน้า ๒๐.
- ^๓ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๔, จุลสารเรื่อง“พัฒนาการเมืองไทย...พัฒนาประชาธิปไตย”หน้า ๑๒-๑๕.
- ^๔ ดร.ธัญชัช วิภักดิ์ภูมิประเทศ, ๒๕๔๖, รายงานผลการวิจัยเรื่องความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิตย, หน้า ๖ – ๑๐.
- ^๕ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๔, เรื่องเดิม, หน้า ๑๑.
- ^๖ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๔, เรื่องเดิม, หน้า ๑๒.
- ^๗ http://article-spadmc.blogspot.com/๒๐๑๐/๑๐/blog-post_๑๘.html คลังบทความ สภานักพัฒนาเพื่อประชาธิปไตย : อุดมการณ์ประชาธิปไตยจะเน้นในเรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคควบคู่กันไป, เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐
- ^๘ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒, ข้อ ๒ (๑๖), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖ ตอนที่ ๖๕ ก (๖ กันยายน ๒๕๖๒)
- ^๙ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, “ภารกิจ สตม.,” สืบค้นเมื่อ ๑๖ มิถุนายน, ๒๕๖๕, https://www.immigration.go.th/?page_id=๑๔๒๖
- ^{๑๐} พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖ ตอนที่ ๒๘ (๑ มีนาคม ๒๕๒๒), ฉบับพิเศษ หน้า ๔๕
- ^{๑๑} อนุรักษ์ วิทิตานนท์, หลักรัฐธรรมนูญเบื้องต้น, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓. หน้า ๔๙-๕๑

^{๑๒} บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๘. หน้า ๕๓

^{๑๓} สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, “คำสั่งที่ ๒๘๐/๒๕๕๒ เรื่อง มอบหมายและกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาตาม มาตรา ๓๔(๗) แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง,” ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๒

^{๑๔} สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, “คำสั่งที่ ๔๔/๒๕๕๓ เรื่อง มอบหมายและกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาต ให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับสิทธิตามนัยมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว,” ๑๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๓